

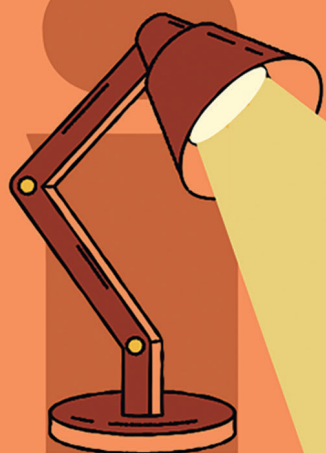
Наукові перспективи
Видавнича група

Успіхи

досягнення
у науці

№ 9(9)
2024

**Ми висвітлимо ваші
професійні здобутки**

серія "Управління та адміністрування"
серія "Соціальні та поведінкові науки"
серія "Освіта"
серія "Право"

*Інститут держави і права імені В.М.Корецького НАН
України*

Видавнича група «Наукові перспективи»

*Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного
управління*

«Успіхи і досягнення у науці»

*(Серія «Право», Серія «Освіта», Серія «Управління та
адміністрування», Серія «Соціальні та поведінкові науки»)*

№ 9(9) 2024

Київ – 2024

*V.M. Koretsky Institute of State and Law of the National Academy
of Sciences of Ukraine*

Publishing Group "Scientific Prospects"

*All-Ukrainian Assembly of Doctors of Science in Public
Administration*

«Successes and Achievements in Science»

*(Law Series, Education Series, Management and Administration Series,
Social and Behavioral Sciences Series)*

№ 9(9) 2024

Kyiv – 2024

ISSN 3041-1254 Online

УДК 0/3+7/8]:001.31](477)(051)

DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-9\(9\)](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-9(9))

“Успіхи і досягнення у науці (Серія «Право», Серія «Освіта», Серія «Управління та адміністрування», Серія «Соціальні та поведінкові науки»)”: журнал. 2024. № 9(9) 2024. С. 1313.

Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 18.11.2024, № 16/11-24)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України # 582 від 24.04.2024 журнал включений до Переліку наукових фахових видань України, категорія “Б”, спеціальності: 081 Право; 281 Публічне управління та адміністрування; 073 Менеджмент, 076 Підприємництво та торгівля, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 051 Економіка

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, Всеукраїнської асоціації педагогів і психологів з духовно-морального виховання, Християнської академії педагогічних наук України

Журнал публікує наукові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів гуманітарних, соціальних, поведінкових наук, освіти, права, а, також, управління та адміністрування з метою їх впровадження у сучасний освітній простір

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible та до міжнародної пошукової системи Google Scholar

Головний редактор: Крусян Анжеліка Романівна – Вчений секретар Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, доктор юридичних наук професор, Заслужений юрист України (Київ, Україна).

Редакційна колегія:

Члени редакції журналу з галузі знань “Право”:

1. Кваша Оксана Олександрівна – доктор юридичних наук професор, Заслужений юрист України (Київ, Україна)
2. Булкат Марина Сергіївна - доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри галузевого права та загальноправових дисциплін Інституту права та суспільних відносин Відкритого міжнародного університету розвитку людини «УКРАЇНА», науковий консультант департаменту аналітичної та правової роботи апарату Верховного Суду (Київ, Україна)
3. Драган Олена Василівна - доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України (Київ, Україна)
4. Тимченко Геннадій Петрович - доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України (Київ, Україна)
5. Губанов Олег Олександрович - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри службового та медичного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
6. Канцір Володимир Степанович - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права і процесу Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка» (Львів, Україна)
7. Світличний Олександр Петрович - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного та господарського права Національного університету біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна)
8. Оробець Костянтин Миколайович - кандидат юридичних наук, доцент, асистент кафедри кримінально-правової політики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (Харків, Україна)
9. Кришевич Ольга Володимирівна - кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
10. Тимчишин Андрій Михайлович - доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри права та гуманітарних дисциплін Відокремленого структурного підрозділу закладу вищої освіти «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», Івано-Франківська філія (Івано-Франківськ, Україна)
11. Шевчук Олександр Михайлович - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (Харків, Україна)

Члени редакції журналу з галузі знань "Управління та адміністрування":

1. Романенко Євген Олександрович - доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, полковник Генерального штабу Збройних Сил України, Президент Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління (Київ, Україна)
2. Пахомова Тетяна Іванівна - доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій Навчально – наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка» (Одеса, Україна)
3. Мельниченко Олександр Анатолійович - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я Харківського національного медичного університету Міністерства охорони здоров'я України (Харків, Україна)
4. Ситник Григорій Петрович - доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри глобальної та національної безпеки Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
5. Андріяш Вікторія Іванівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Навчально-наукового інституту публічного управління та адміністрування Чорноморського національного університету імені Петра Могили (Миколаїв, Україна)
6. Бельська Тетяна Валентинівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та економіки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського (Київ Україна)
7. Кухарчук Петро Михайлович - доктор філософії в галузі 28 публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Комунального закладу вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти» (Вінниця, Україна)
8. Василенко Надія Володимирівна - доктор філософії в галузі 0-11– Науки про освіту, магістр Публічного управління та адміністрування, професор, професор кафедри управління та адміністрування Комунального закладу вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти» (Вінниця, Україна)
9. Новаченко Тетяна Василівна - доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри державно-правових дисциплін та публічного управління факультету №4 Донецького державного університету внутрішніх справ
10. Грищенко Ірина Миколаївна - доктор наук з державного управління, доцент, заступник директора з наукової роботи ННІ неперервної освіти і туризму Національного університету біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна)
11. Гончарук Наталія Трохимівна - доктор наук з державного управління, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Навчально-наукового інституту державного управління Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (Дніпро, Україна)
12. Мосора Лариса Степанівна - кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (Івано-Франківськ, Україна)
13. Клименко Анастасія Сергіївна - доктор філософії в галузі 28 публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», директор центру підвищення кваліфікації кадрів, доцент кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій Національного університету «Одеська політехніка» (Одеса, Україна)
14. Ульо Євгеній Миколайович - кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та бізнесу Державного біотехнологічного університету Старший науковий співробітник відділу інноваційної економіки, зовнішніх зв'язків та інформатизації наукових досліджень ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського»
15. Логоша Роман Васильович - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри аграрного менеджменту та маркетингу Вінницького національного аграрного університету (Вінниця, Україна)
16. Безена Іван Михайлович - кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри соціально-гуманітарної освіти, Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради» (Дніпро, Україна)
17. Зелінська Галина Олексіївна - доктор економічних наук, професор, професор кафедри прикладної економіки Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (Івано-Франківськ, Україна)
18. Канцір Ірина Анатоліївна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки Національного університету «Львівська політехніка» (Львів, Україна)
19. Леонов Ярослав Володимирович - доктор економічних наук, доцент, професор кафедри менеджмент фізичної культури Харківська державна академія фізичної культури (Харків, Україна)
20. Карпітський Борис Андрійович - доктор економічних наук, професор, професор кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
21. Антипенко Надія Василівна - доктор економічних наук, професор, професор кафедри економічної кібернетики Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Київ, Україна)
22. Гой Наталія Василівна - спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, кандидат економічних наук, доцент кафедри управління та бізнес-адміністрування Прикарпатського університету імені Василя Стефаника
23. Брік Світлана Володимирівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (Харків, Україна)

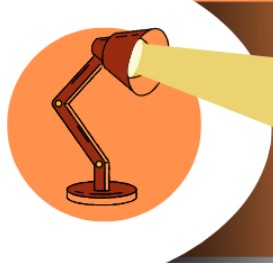
Члени редакції журналу з галузі знань "Соціальні та поведінкові науки":

1. Залуцька Христина Ярославівна - доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки підприємства та інвестицій Національного університету «Львівська політехніка», (Львів, Україна)
2. Карпенко Лідія Миколаївна - доктор економічних наук, професор, міжнародний професор, професор кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій Інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка» (Одеса, Україна)
3. Македон Вячеслав Владиславович - доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародної економіки і світових фінансів Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, (Дніпро, Україна)
4. Квасній Любомир Григорійович - кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри математики та економіки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
5. Ходаківський Володимир Миколайович - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та туризму Поліського національного університету (Житомир, Україна)
6. Угоднікова Олена Ігорівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри туризму та готельного господарства Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова (Харків, Україна)
7. Слободянюк Ольга Василівна - доктор економічних наук, професор, професор кафедри національної економіки національної економіки Національного університету «Одеська юридична академія», (Одеса, Україна)
8. Грабарев Андрій Володимирович - кандидат економічних наук, доцент кафедри інформатики та системології КНЕУ, (Київ, Україна)

Члени редакції журналу з галузі знань "Освіта":

1. Гончарук Віталій Володимирович - кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри хімії та екології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна)
2. Гумеїр Гусейн Ахмедов - доктор педагогічних наук, професор (Баку, Азербайджан)
3. Дергач Маргарита Альфрітівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри спеціальної освіти Хортицької національної навчально-реабілітаційної академії (Запоріжжя, Україна)
4. Зеленська Людмила Дмитрівна - доктор педагогічних наук, професор, декан факультету історії і права, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (Харків, Україна)
5. Козубцов Ігор Миколайович - доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри бойового застосування засобів зв'язку (доцент кафедри військово-гуманітарних дисциплін) Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут (Київ, Україна)
6. Красницька Ольга Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри суспільних наук Національного університету оборони України (Київ, Україна)
7. Лаппо Віолетта Валеріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки і психології, Коломийський навчально-науковий інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Коломия, Україна)
8. Литовченко Ірина Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор (Київ, Україна)
9. Миколайко Володимир Валерійович - кандидат педагогічних наук, доцент, Проректор з міжнародних зв'язків та стратегічного розвитку Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна)
10. Ненько Юлія Петрівна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри професійної мовної комунікації Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України (Черкаси, Україна)
11. Островська Маріанна Ярославівна - кандидат педагогічних наук, Доктор філософії в галузі педагогіки, доцент кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II, (Берегово, Україна)
12. Поліщук Наталія Миколаївна - доктор філософії, викладач кафедри медико-біологічних основ фізичної культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна)
13. Синєкоп Оксана Степанівна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови технічного спрямування №2 Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" (Київ, Україна)
14. Чугай Оксана Юріївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської мови технічного спрямування №2 Національного технічного університету України «Київський політехнічний університет імені Ігоря Сікорського», (Київ, Україна)
15. Шулигіна Раїса Андріївна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (Київ, Україна)

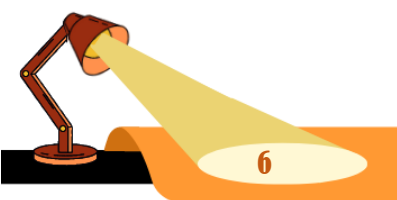
Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

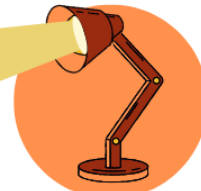

ЗМІСТ

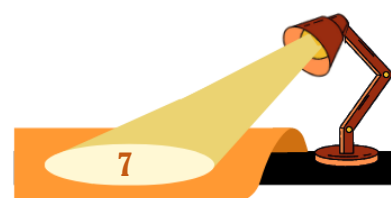
СЕРІЯ «Право»

Khomko L.V., Maikut Kh.V. <i>CORPORATE RIGHTS: CONCEPT AND SIGNIFICANCE FOR BUSINESS ENTITIES</i>	18
Андрухів Є.М. <i>ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ УКЛАДЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОГОВОРІВ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРАВОВІДНОСИН В ПЕРІОД СЬОГОДЕННЯ</i>	28
Варава І.П., Ревякіна А.С. <i>ПСИХОЛОГІЧНІ МОТИВИ СКОЄННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ НЕПОВНОЛІТНІМИ</i>	40
Василик В.В. <i>ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ ПРОБАЦІЇ</i>	50
Вейц А.М. <i>АНАЛІЗ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ АСПЕКТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОЇ ПОСАДОВОЇ ОСОБИ, ЯКА БЕРЕ УЧАСТЬ В ОРГАНІЗОВАНІЙ ГРУПІ ДЛЯ ВЧИНЕННЯ КІБЕРЗЛОЧИНУ</i>	59
Верба О.Б. <i>ДОГОВІР ПОСТАВКИ: ДІЄВІСТЬ НОРМ ІНСТИТУТУ З ОГЛЯДУ НА ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ТА ЗАХИСТ ПРАВ ОСІБ У ВИКОНАВЧОМУ ПРОВАДЖЕННІ З ЦИХ КАТЕГОРІЙ СПРАВ</i>	72
Волобоєв А.О., Тулінов В.С. <i>ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧИХ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ З ОПЕРАТИВНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ СТРАТЕГІЧНИХ РОЗСЛІДУВАНЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ</i>	84
Гавриленко В.В. <i>ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНИХ КООРДИНАТОРІВ У ЗАПОБІГАННІ ТА ПРОТИДІЇ ПРАВОПОРУШЕННЯМ В УКРАЇНІ</i>	98

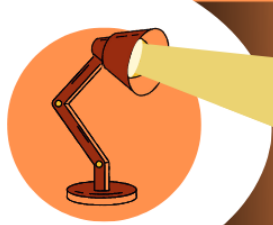

Денисенко К.В., Борко І.С. <i>ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА БЕЗПЕЧНЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ</i>	109
Зінчук Ю.О. <i>АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ НАПРЯМІВ І ЗАВДАНЬ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ ОРГАНІВ ТА УСТАНОВ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ</i>	122
Кагляк І.І. <i>РОЗСЛІДУВАННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТІВ</i>	133
Капустіна М.В. <i>ФУНКЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ОРГАНІВ КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ</i>	146
Колб С.О., Парнета О.Й. <i>ОСОБЛИВОСТІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОБОТИ ЗА СУМІСНИЦТВОМ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ</i>	154
Коршун А.В. <i>ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ</i>	167
Кулик С.В. <i>ОНТОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВО- ВИХ СТАНДАРТІВ В НАЦІОНАЛЬНІ СУДОВІ СИСТЕМИ</i>	178
Кундеус В.Г., Татаркіна Ю.І. <i>ІНТЕГРАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА В СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ КІБЕРБЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ: АНАЛІТИЧНИЙ ПОГЛЯД</i>	192
Лазебний А.М., Полюхович І.І. <i>ВИКОРИСТАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ МЕТОДІВ ПРИ РОЗСЛІДУ- ВАННІ ВІЙСЬКОВИХ ЗЛОЧИНІВ</i>	207
Лазебний А.М., Гулієва З.Н., Корж Т.С. <i>МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІСЦЯ ЗЛОЧИНУ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ</i>	215
Матвійчук А.В., Киричук Б.С. <i>КОНСТИТУЦІЙНА СКАРГА ЯК ІНСТРУМЕНТ ГАРАНТУВАННЯ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ПРИНЦИПІВ КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ В ПРАКТИЦІ УКРАЇНИ ТА ФЕДЕРАТИВНОЇ РЕСПУБЛІКИ НІМЕЧЧИНА</i>	225

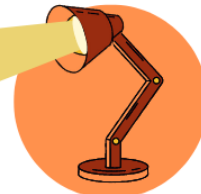

Медвідь А.Б., Медвідь Ю.О. <i>ДОТРИМАННЯ В УКРАЇНІ КОНВЕНЦІЙНОГО ПРИНЦИПУ БЕЗСТО- РОННОСТІ СУДУ У КОНТЕКСТІ ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУД</i>	237
Меренич М.С. <i>ФЕНОМЕН ПРАВОВОЇ СТРАТИФІКАЦІЇ ТА ДОСТУП ДО ПРАВО- СУДДЯ В ДОБУ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ ТА АНТИЧНОСТІ</i>	246
Муравйова І.А., Муравйов К.В., Неофіта Д.Б. <i>МІЖНАРОДНІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ПРАВОВОЇ РЕГУЛЯЦІЇ МІГРАЦІЇ ТА БІЖЕНЦІВ: НОВІТНІ ВИКЛИКИ І ТЕНДЕНЦІЇ</i>	255
Сех Ю.З. <i>ОСОБЛИВОСТІ ВИДАЧІ СВИДОЦТВА ПРО ПРАВО НА СПАДЩИНУ ДО СКЛАДУ ЯКОЇ ВХОДЯТЬ МАЙНОВІ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ</i>	268
Татулич І.Ю. <i>ОСОБЛИВОСТІ ДОКАЗУВАННЯ В АПЕЛЯЦІЙНОМУ ПРОВАДЖЕННІ</i>	280
Тимошенко В.А., Медвідь Л.П. <i>ВІДМІННІСТЬ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НАДАННЯ ВОЛОН- ТЕРСЬКОЇ ДОПОМОГИ ЗБРОЙНИМ СИЛАМ УКРАЇНИ ВІД ІНШИХ НАПРЯМІВ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	292
Фокша Л.В., Оганян А.О. <i>ФІНАНСОВО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ В УКРАЇНІ</i>	305
Шульга А.М. <i>СКЛАД НЕЗАКОННОГО ПОЛЮВАННЯ (СТ. 248 КК УКРАЇНИ) В СУЧАСНИХ УМОВАХ: ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДҐРУНТЯ</i>	313

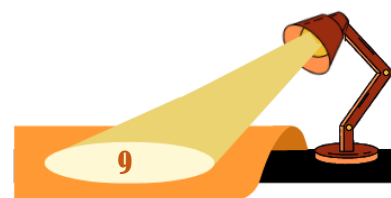
СЕРІЯ «Управління та адміністрування»

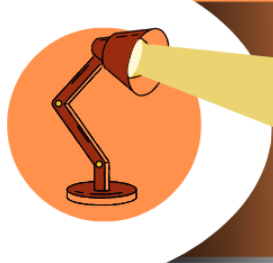
Stanislavyk O.V., Kovalenko O.M., Domuschi V.O. <i>THE ROLE OF STRATEGIC MANAGEMENT IN THE INTERNATIONAL ACTIVITIES OF A MANUFACTURING ENTERPRISE</i>	327
Агеева І.В., Брикайло Є.Б., Боровиков О.В. <i>ВПЛИВ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВ У ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ</i>	344

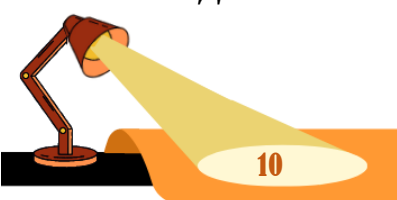

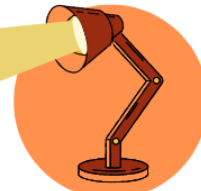
- Бабич С.В., Цецик Я.П.** 357
ПРОБЛЕМИ КІБЕРБЕЗПЕКИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
- Батюк Р.Б., Качанов В.В.** 375
МОДЕЛЮВАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД
- Беззубко Б.І., Томаза Д.Г.** 385
ВДОСКОНАЛЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЮ НА ОСНОВІ ЕНЕРГОМЕНЕДЖМЕНТУ
- Беззубко Б.І., Форостина Р.П.** 396
ПІДХОДИ ЩОДО ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ
- Бернацька І. Я., Орлова О.М.** 407
ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В ЧАС ВІЙНИ
- Борисова-Ярига А.М.** 417
ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМ ПОТЕНЦІАЛОМ У ТУРИСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ МИКОЛАЇВЩИНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
- Вергун М.А.** 429
ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ПРОБЛЕМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІО-ГУМАНІТАРНОЇ БЕЗПЕКИ
- Винничук Р.О., Суфеляк М.І., Осіпов О.Г.** 441
НАВЧАННЯ ПЕРСОНАЛУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ІТ-СФЕРІ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ
- Волоха А.О.** 451
МЕТОДОЛОГІЇ РОЗРОБКИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ МІКРОКОМАНД В ІТ-КОМПАНІЯХ
- Горбан І.М., Шевченко Н.В.** 461
ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ ТА ВЗАЄМОДІЯ З ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЗУМОВЛЕНІ ДИНАМІЧНІСТЮ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

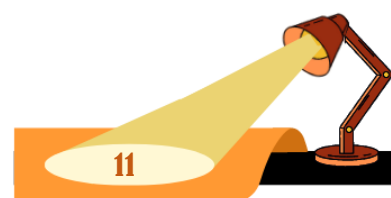

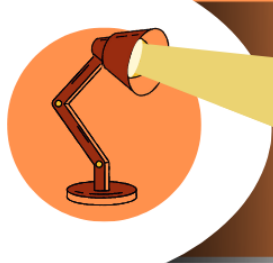
- Горбата Л.П.** 468
*НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД*
- Гринчак Н.А.** 479
*ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВ-
НОСТІ РОБОТИ МЕНЕДЖЕРА*
- Грищенко І.М.** 492
*ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ В
УМОВАХ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ*
- Дакал А.В.** 506
*ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
В ПЕРІОД ВІЙНИ*
- Дячук В.А., Гвоздєй Н.І.** 516
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
- Жданова-Неділько О.Г., Харченко Н.В., Бабенко І.В., Білай Д.В.** 526
*ЛІДЕРСТВО ЯК МЕТА І ЗАСІБ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО
РОЗВИТКУ В УМОВАХ КОМАНДНОЇ ВЗАЄМОДІЇ*
- Жук О.І., Томашевська А.В.** 536
*ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУ-
ВАННЯ В КОНТЕКСТІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ*
- Зубар І.В.** 549
*ОПЕРАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВ*
- Кібік О.М., Кріжановська А.О., Крейтор С.Ю.** 559
*ПРОЄКТНІ ІНСТРУМЕНТИ У ФІНАНСОВОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ
ПРОЦЕСІВ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ*
- Кісь М.Я.** 571
*ОЗНАКИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ЗОВНІШНЬОГО ІНВЕСТУВАННЯ
ПІДПРИЄМСТВ У ПЕРІОДИ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПОСТВОЄННОГО
ВІДНОВЛЕННЯ*

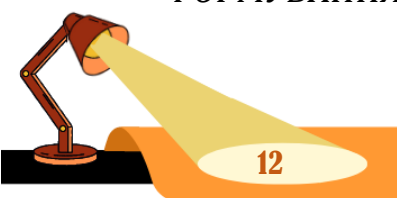

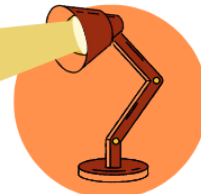
Козинець А.О. <i>МОТИВАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПРАЦІВНИКІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	583
Крейденко В.В. <i>АНАЛІЗ РОЛІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ (1996-2024)</i>	593
Стороженко Л.Г., Кузнецова Ю.С. <i>ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ КОМУНІКАЦІЇ В СУЧАСНОМУ ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ</i>	604
Лазор О.Д. <i>ІМПОРТОЗАЛЕЖНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНОГО АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ</i>	620
Лазор О.Я., Івашківська А.О. <i>РОЛЬ ТА МІСЦЕ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В ПРОЦЕСІ РЕЄСТРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ</i>	627
Лазор О.Д., Назаренко М.О. <i>СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ МУЗИЧНОЮ ОСВІТОЮ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ</i>	637
Левків Г.Я., Батюк Б.Б., Подра О.П., Леськів Г.З. <i>ЗМІНИ МЕНЕДЖМЕНТУ В ІННОВАЦІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ</i>	645
Любивий О.М., Гвоздеї Н.І. <i>СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ВИЩОЇ ОСВІТИ: СТАН, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ</i>	655
Любченко А.В. <i>ТЕХНОЛОГІЇ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ КІБЕРВІЙН ТА МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОТИСТОЯННЯМ ЇХ ДЕСТРУКТИВНОМУ ВПЛИВУ</i>	668
Майстренко А.О. <i>РОЛЬ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ</i>	680
Нестеренко Г.П. <i>МЕХАНІЗМИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ</i>	688

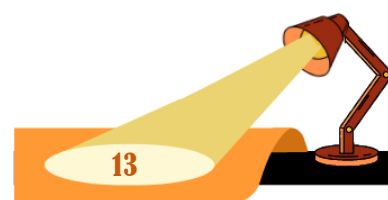

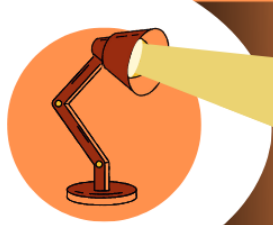
Нікітюк В.Г., Маслак О.І., Сагайдак-Нікітюк Р.В. <i>ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕКОЛОГІЧНИХ РИЗИКІВ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА</i>	700
Ніконенко У.М., Пшоно С.В. <i>ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА</i>	713
Пархоменко-Куцевіл О.І. <i>ТЕОРЕТИЧНЕ ОСМИСЛЕННЯ ПРОБЛЕМ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ КОМУНАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ</i>	722
Побігун С.А., Пилипів С.Б., Гринчук Ю.С. <i>ВПЛИВ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА СТІЙКІСТЬ І КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ</i>	734
Погорілий Я.А. <i>ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ КОНЦЕПТУЛЬНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ФЕНОМЕНІВ: ЧИННИКИ КОРУПЦІЇ ТА КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ</i>	747
Помаза-Пономаренко А.Л., Панченко О.Г. <i>ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВОЄННОЇ БЕЗПЕКИ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ, КАДРОВІ Й ІНФОРМАЦІЙНІ</i>	776
Савка О.П. <i>ІНСТРУМЕНТАРІЙ ФІНАНСОВО-ПОДАТКОВОГО НАГЛЯДУ ЗА КОНТРОЛЬОВАНИМИ ІНОЗЕМНИМИ КОМПАНІЯМИ: ДОСВІД УКРАЇНИ ТА МІЖНАРОДНІ ПРАКТИКИ</i>	787
Слободенюк К.В. <i>ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ</i>	796
Слободзяник Р.В. <i>СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ ЛАНЦЮГІВ ПОСТАЧАННЯ В E-COMMERCE: МЕХАНІЗМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНКИ</i>	806
Слободянюк О.В., Калмикова Н.Ю., Гончаренко В.І. <i>ЕФЕКТИВНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЄКТНИХ ІНСТРУМЕНТІВ В ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ БРЕНД-ДИЗАЙНЕРА</i>	816

- Смірнов Р.В., Охріменко І.М.** 830
*КЕРІВНИЦТВО ТА ЛІДЕРСТВО В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
ОРГАНІЗАЦІЇ: ЄДНІСТЬ ТА РОЗМЕЖУВАННЯ*
- Степанов В.Ю.** 847
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
- Телічко Н.А., Медведенко А.А.** 858
*КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ЗМІН ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ У
СФЕРІ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА УПРАВЛІННЯ
ЕКОЛОГІЧНИМИ ПРОЄКТАМИ*
- Тигов О.О.** 870
*ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНЮВАННЯ СПРОМОЖНОСТІ ТЕРИТО-
РІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ СТАЛОГО
РОЗВИТКУ*
- Туролєв Г.О.** 886
*ФІНАНСОВІ КООРДИНАТИ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ*
- Чернишова Л.І., Адирова Т.І., Чиж К.А.** 894
*КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ У
БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ: СТРАТЕГІЇ, ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ
РОЗВИТКУ*
- Чумакова Г.В., Пасічнюк В.В., Романенко І.О.** 908
*АНАЛІЗ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ В
УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ*
- Шинкаренко В.М., Шинкаренко Л.В.** 927
*АНАЛІЗ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ РІВНЯ ІНФЛЯЦІЇ ТА ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ
В УКРАЇНІ ЗА ДОПОМОГОЮ МАТЕМАТИЧНИХ ТА СТАТИСТИЧНИХ
МЕТОДІВ*
- Шокун В.О., Ігнатенко О.П.** 940
*ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМІВ
РЕГУЛЮВАННЯ І РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ*
- Янків М.Д.** 953
*УПРАВЛІНСЬКИЙ МЕХАНІЗМ І ЙОГО ВПЛИВ НА ВИЖИВАННЯ
ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ПОСТІЙНИХ ДЕСТАБІЛІЗУЮЧИХ
ФАКТОРІВ*

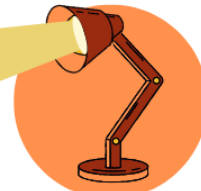

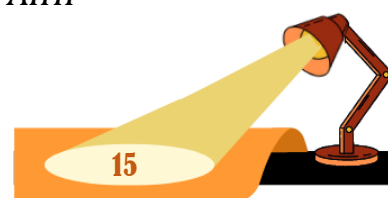
СЕРІЯ «Соціальні та поведінкові науки»

- Kuzmynevych T.A., Kysilova I.Yu.** 961
ANALYSIS OF SALES CHANNELS FOR INSURANCE PRODUCTS
- Pavlov K.V., Begun S.I., Murzina A.V., Kramar O.Yu.** 971
METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE ASSESSMENT OF SOCIO-ECONOMIC SYSTEMS
- Антипенко Н.В., Кабанова О.О., Бігун В.В.** 983
РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ПІДВИЩЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА
- Беляєва С.С.** 996
ЕКОЛОГІЗАЦІЯ РЕСТОРАННИХ ПОСЛУГ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ
- Бусарева Т.Г.** 1018
РОЛЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ В ЕКОНОМІЦІ ЗНАНЬ
- Волкова Н.В., Світлична А.В., Іващенко О.В., Супрун В.С.** 1028
ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ЛОГІСТИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННИХ ДІЙ
- Волкова Н.В., Кудіна М.В., Петраш В.Ю., Соколов В.А.** 1041
ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНКУРЕНТНИХ СТРАТЕГІЙ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
- Гавадзин Н.О., Криховецький І.З., Білоус В.В., Зелінський І.А.** 1054
МОДЕЛІ ТА ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ВПЛИВУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА НАЦІОНАЛЬНІ ЕКОНОМІКИ
- Галега В.В.** 1063
ПОВОЄННЕ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
- Гевчук А.В., Крижовий О.В.** 1073
ПРОГНОЗУВАННЯ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ ТА ВПЛИВ НА ПРИБУТОК НА ОСНОВІ ЕЛЕМЕНТІВ PEST-АНАЛІЗУ В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ

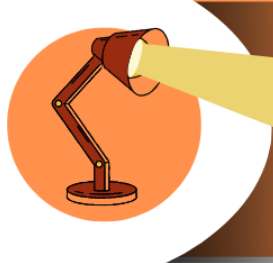

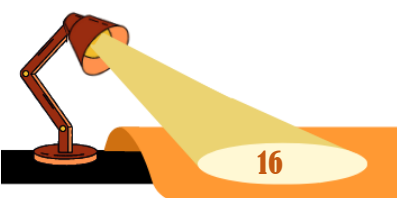
- Гунчак В.І.** 1083
*ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ
ЖИТТЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ*
- Живко З.Б., Мартин О.М., Живко О.В.** 1096
ТЕХНОЛОГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДІЙНОСТІ ПЕРСОНАЛУ
- Короленко О.Б., Завадська Олена М., Шаповалов Р.А.** 1110
*ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ БІЗНЕС-
ПРОЦЕСІВ У ТОРГІВЛІ*
- Котвицька Н.М., Олексюк М.Я., Саганець І.В.** 1120
*ФІНАНСОВА ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА МЕХАНІЗМ ВИПУСКУ
БОРГОВИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ*
- Кравчук І.М., Федотов О.О., Янків М.М.** 1131
РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА
- Красноруцький О.О., Ковальов К.А., Стародубов І.В.** 1144
*ФІНАНСОВИЙ КАПІТАЛ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВ-
ЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ
РИЗИКІВ*
- Кульчицький О.В.** 1155
*ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОМ У
СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ: ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ*
- Лемішко О.О., Аксаїтов Р.Ш.** 1167
*ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА КИЇВСЬКОГО РЕГІОНУ: МОЖЛИВОСТІ
СТАБІЛІЗАЦІЇ ТА ЗРОСТАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ*
- Луценко В.В.** 1181
*СТІЙКІСТЬ І ТРАНСФОРМАЦІЯ: ВПЛИВ COVID – 19 ТА РОСІЙСЬКОЇ
АГРЕСІЇ НА ЦИФРОВУ ЕВОЛЮЦІЮ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ*
- Маліков В.В.** 1194
*ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В НІМЕЧЧИНІ, РОЛЬ
СТАНДАРТІВ HGB ТА ЇХНЯ ВЗАЄМОДІЯ З МСФЗ*
- Мальований М.І., Бондаренко Н.В., Орлов І.О., Заярна В.О.** 1203
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ СФЕРИ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

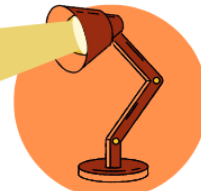

- Ніколаєнко Є.А., Рекотова В.І.** 1217
*ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ТА ЇЇ РОЛІ В РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ*
- Орел А.М., Майстат Ю.В., Якубаш О.В.** 1225
*ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНЕ
УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВ ОБОРОННОЇ ПРОМИС-
ЛОВОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ*
- Орел В.М., Сукачов О.О., Ковалок Р.І.** 1234
*РОЛЬ ДЕРЖАВНОГО ТА ПРИВАТНОГО ФІНАНСУВАННЯ В РЕКОН-
СТРУКЦІЇ КУРОРТНО-РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗОН*
- Печора К.В.** 1245
*ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ТОРГІВЛІ ВАЛЮТНИМИ ЦІННОСТЯМИ
НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ*
- Полякова Е.С.** 1253
*СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРОПІДПРИЄМСТВ*
- Прилуцький А.М., Стойка В.О.** 1263
*СОЛІДАРНИЙ ТА ВОЛОНТЕРСЬКИЙ ТУРИЗМ ЯК ПЕРСПЕКТИВНІ
ВИДИ ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ*
- Пурцхванідзе О.В., Седікова І.О.** 1276
*ДО АНАЛІЗУ ПРОБЛЕМИ МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛІЗМУ В СУЧАСНОМУ
СВІТІ*
- Рябикіна Н.І., Рябикіна К.Г.** 1289
*ВПЛИВ ІННОВАЦІЙ НА РОЗВИТОК ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В
УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ*
- Яненко Я.В.** 1302
РЕКЛАМА У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ ДИСКУРСІ

Дорогі колеги!

Вітаю із успішним виходом чергового випуску наукового фахового журналу категорії Б «Успіхи і досягнення у науці»!

Випуск журналу надав багато корисної та актуальної інформації щодо: аналізу взаємодії органів публічної влади та громадськості в контексті запобігання та протидії корупції в Україні; дослідження векторів забезпечення національної безпеки в умовах гібридної війни; з'ясування понять «Інтернет», «авторські права» та розгляду проблем захисту інтелектуальних прав у соціальних мережах, а, також, шляхів їх вирішення згідно ЦПК; розробки методики оцінки екологічного ризику виробничих підприємств та ін.

Бажаю подальшої успішної реалізації перспективних наукових і освітніх проєктів!

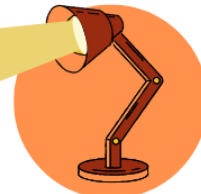
Слава Україні!

З повагою,

**директор Видавничої групи «Наукові перспективи»,
кандидат наук з державного управління, доцент,
Лауреат премії Президента України для молодих вчених,
Лауреат премії Верховної Ради України
молодим ученим**

Жукова І.В.

УДК 343.988

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-9\(9\)-133-145](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-9(9)-133-145)

Кагляк Інна Іллівна кандидат юридичних наук, старший викладач права, Вінницький національний аграрний університет, тел.: (098) 375-59-50, <https://orcid.org/0009-0006-8976-3072>

РОЗСЛІДУВАННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТІВ

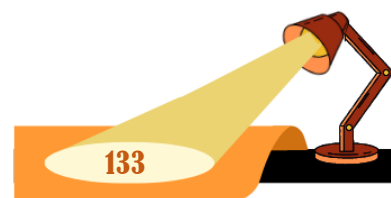
Анотація. Стаття присвячена актуальній проблемі проведення допитів під час розслідування воєнних злочинів в умовах воєнного стану. Проаналізовано нормативно-правову базу України, джерела міжнародного гуманітарного права, що регламентують порядок проведення слідчих дій у таких провадженнях. Здійснено комплексний аналіз теоретичних засад допиту. За допомогою порівняльного аналізу та огляду наукової літератури визначено особливості проведення допитів в умовах воєнного стану.

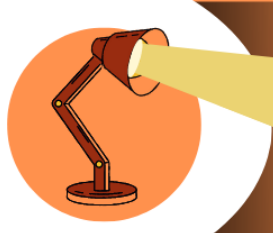
Розглянуто важливі теоретичні проблеми криміналістики, такі як відсутність єдиного визначення поняття допиту, адаптація його методик до міжнародних норм і забезпечення прав учасників кримінального провадження. Досліджено специфіку підготовки до допиту, тактичні особливості роботи з потерпілими, свідками та підозрюваними у розслідуванні воєнних злочинів. Здійснено аналіз нормативного регулювання та практичних аспектів проведення допитів, у тому числі з використанням технічних засобів фіксації та відеоконференцій. Проаналізовано практичні проблеми, з якими стикаються слідчі при проведенні допитів в умовах воєнного стану.

Наголошено на особливій ролі допиту у формуванні доказової бази, яка може бути використана як національними судами, так і міжнародними судовими інституціями. Акцентовано увагу на необхідності вдосконалення методів допиту, враховуючи специфіку воєнного стану, міжнародні стандарти та психологічні особливості учасників процесу. Сформульовано низку практичних рекомендацій щодо вдосконалення методики проведення допитів, які можуть бути корисні для слідчих органів.

Зроблено висновки про те, розслідування воєнних злочинів потребують особливих підходів до проведення допитів. Війна ускладнює слідчий процес, а це вимагає від слідчих високої кваліфікації та застосування спеціальних методик. Для забезпечення ефективного розслідування, дотримання міжнародних стандартів необхідно вдосконалювати методику проведення допитів.

Ключові слова: допит, воєнний стан, докази, свідки, потерпілі, підозрювані, тактика допиту, міжнародне гуманітарне право.

Kahliak Inna Illivna Candidate of Law Sciences, Senior teacher of Law, Vinnytsia National Agrarian University, tel.: (098) 375-59-50, <https://orcid.org/0009-0006-8976-3072>

INVESTIGATION OF WAR CRIMES IN UKRAINE: FEATURES OF CONDUCTING INTERROGATIONS

Abstract. The article is devoted to the actual problem of conducting interrogations during the investigation of war crimes under martial law. The regulatory and legal framework of Ukraine, the sources of international humanitarian law, which regulate the procedure for conducting investigative actions in such proceedings, are analyzed. A comprehensive analysis of the theoretical foundations of the interrogation was carried out. With the help of a comparative analysis and a review of scientific literature, the peculiarities of conducting interrogations in wartime conditions were determined.

Considered important theoretical problems of criminology, such as the lack of a single definition of the concept of interrogation, adaptation of its methods to international norms and ensuring the rights of participants in criminal proceedings. The specifics of preparation for interrogation, tactical features of working with victims, witnesses and suspects in the investigation of war crimes were studied. An analysis of normative regulation and practical aspects of conducting interrogations, including the use of technical means of recording and video conferencing, was carried out. The practical problems faced by investigators when conducting interrogations under martial law are analyzed.

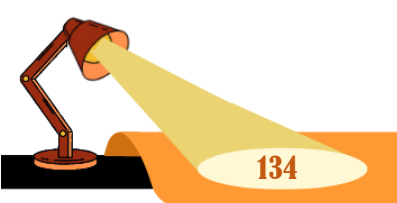
The special role of interrogation in the formation of the evidence base, which can be used both by national courts and international judicial institutions, is emphasized.

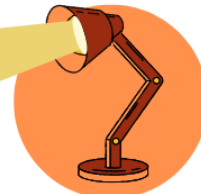
Attention is focused on the need to improve interrogation methods, taking into account the specifics of the state of war, international standards and psychological characteristics of the participants in the process. A number of practical recommendations for improving the methodology of interrogations, which may be useful for investigative bodies, have been formulated.

It was concluded that investigations of war crimes require special approaches to interrogations. The war complicates the investigative process, and this requires highly qualified investigators and the use of special methods. To ensure an effective investigation and compliance with international standards, it is necessary to improve the methodology of conducting interrogations.

Keywords: interrogation, martial law, evidence, witnesses, victims, suspects, interrogation tactics, international humanitarian law.

Постановка проблеми. З початком війни з рф проблема розслідування воєнних злочинів для нашої держави є гострою та актуальною. Для ефектив-

ного розслідування та притягнення винних до відповідальності необхідно збирати надійні та достовірні докази, а допит є одним з основних інструментів у цьому процесі. Воєнні дії створюють особливі, складні умови для проведення допитів, такі як психологічний стан учасників, наявність фізичної небезпеки для слідчих та свідків, обмежений доступ до інформації та документації, необхідність оперативного збору доказів, неможливість допитати підозрюваних тощо.

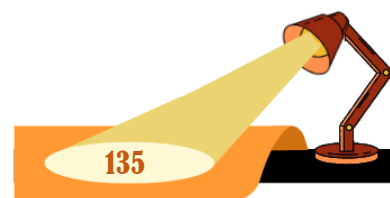
Водночас для ефективного розслідування необхідно дотримуватися міжнародних стандартів при проведенні допитів. Як показала практика, існуючі законодавчі акти та методики проведення допитів не повністю відповідають реаліям воєнного часу. Необхідно вносити до нормативної бази відповідні зміни, вдосконалювати тактику ведення допиту, забезпечуючи при цьому дотримання прав людини та ефективність розслідувань. Вивчення проблеми методики та тактики допиту при розслідуваннях воєнних злочинів сприятиме його ефективності, розкриттю воєнних злочинів, притягненні винних до відповідальності, що має велике значення для відновлення справедливості та запобігання подібних злочинів у майбутньому.

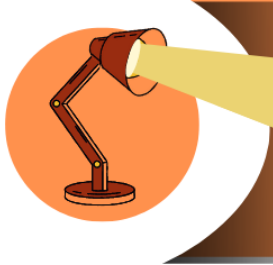
Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальні організаційно-правові, процесуальні, тактичні та психологічні проблеми допиту досліджували такі відомі вчені криміналісти та процесуалісти як В. Весельський, В. Гончаренко, В. Коновалова, В. Кузьмічов, В. Тищенко, В. Шепітько, проте ґрунтовних теоретичних досліджень тактики допиту у справах про воєнні злочини не проводилось. Окремі аспекти щодо цієї проблеми досліджували М. Бондаренко, І. Бурдига, О. Кравчук, І. Клименко, М. Цуцкірідзе, Ю. Орлов та інші, однак, зважаючи на актуальність теми, існує необхідність у подальших дослідженнях.

Мета статті: дослідити особливості проведення допитів при розслідуванні воєнних злочинів, визначити необхідні зміни в законодавстві та практиці проведення слідчих дій з метою забезпечення збору достовірних доказів та дотримання прав людини.

Виклад основного матеріалу. Умови воєнного стану вимагають постійного вдосконалення методів проведення допитів, які є невід'ємною частиною розслідування воєнних злочинів. Важкі умови війни ставлять перед слідством додаткові виклики, а особливості воєнного стану вимагають розробки спеціальних підходів до проведення допитів у справах про воєнні злочини.

Воєнні злочини - це злочини міжнародного характеру, які порушують фундаментальні принципи гуманітарного права. За скоєння таких злочинів передбачена відповідальність як на національному, так і на міжнародному рівні. В Україні кримінальна відповідальність за дії, які кваліфікуються на міжнародному як воєнні злочини, передбачена Кримінальним кодексом, який оперує терміном «порушення законів та звичаїв війни».

Розслідування таких злочинів здійснюється в загальному порядку, хоча може мати певні особливості. Слідчі дії та заходи забезпечення кримінального провадження мають деякі особливості їх санкціонування та проведення, з огляду на воєнний стан та особливості вчинюваних злочинів. Однією з таких особливостей є потреба у фіксуванні доказів не лише в межах національного провадження, але і з огляду на можливе подальше використання їх у міжнародних судових установах.

Криміналістичні методи, зокрема допит, відіграють визначальну роль у розслідуванні воєнних злочинів. Отримана у ході допиту інформація, в поєднанні з іншими доказами, дозволяє побудувати об'єктивну картину злочину та забезпечити притягнення винних до відповідальності.

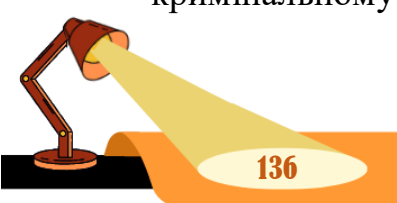
Слід наголосити на тому, що поняття допиту в криміналістиці є фундаментальним поняттям. Однак серед науковців немає чіткого визначення поняття допиту як слідчої (розшукової) дії. Це пов'язано насамперед з динамічністю кримінального процесу, змінами в законодавстві та появою нових технологій і методик розслідування. Різні наукові школи та окремі вчені пропонують свої визначення поняття допиту, що ускладнює формулювання єдиного визначення.

На нашу думку, чітке розуміння поняття допиту є дуже важливим, адже дозволить уникнути розбіжностей та забезпечує ефективну взаємодію між різними учасниками кримінального процесу. Визначення допиту має бути комплексним і охоплювати всі його аспекти. Розглянемо декілька найбільш точних, на нашу думку, визначень.

Зокрема Корфанов А. дає таке визначення допиту: це процесуальна дія, яка являє собою регламентований кримінально-процесуальними нормами інформаційно-психологічний процес спілкування осіб, що беруть в ньому участь, спрямований на отримання інформації про відомі допитуваному факти, що мають значення для встановлення істини по справі. Допит є найбільш поширеною слідчою дією, за допомогою якої отримується доказова інформація. Допит є багатоплановою і складною дією [1, с.50].

Чорноус Ю. та Власенко С. визначають допит як вербальну слідчу (розшукову) дію, яка...дає змогу отримати доказову інформацію, проте потребує врахування тактичних і психологічних особливостей його проведення. Допит полягає у застосуванні тактичних прийомів та їх комбінацій, спрямованих на встановлення психологічного контакту й подолання протидії розслідуванню кримінальних правопорушень [2, с.74].

На думку Готвянської М. допит - регламентований кримінально-процесуальними нормами інформаційно-психологічний процес взаємодії учасників допиту з метою отримання повної та неупередженої інформації про відомі допитуваному факти, що матимуть значення для встановлення істини в кримінальному провадженні [3, с. 247].

Розслідування воєнних злочинів в Україні потребує належного нормативного врегулювання та запровадження чітких механізмів протидії цьому виду кримінальних правопорушень. Відповідно до норм міжнародного гуманітарного права, українське законодавство закріпило в Кримінальному кодексі України положення, яке передбачає притягнення до відповідальності осіб, визнаних воєнними злочинцями.

У міжнародному праві воєнні злочини визначаються як серйозні порушення норм міжнародного гуманітарного права, за які винні несуть відповідальність як на національному, так і на міжнародному рівнях. Ці злочини належать до категорії найтяжчих міжнародних правопорушень поряд із геноцидом, злочином агресії та злочинами проти людяності. На виконання вимог міжнародної спільноти щодо забезпечення дотримання норм міжнародного гуманітарного права на території України, Верховна Рада України внесла до Кримінального кодексу України (КК України) статтю 438 «Порушення законів та звичаїв війни»[4]. Ця стаття передбачає покарання за вчинення воєнних злочинів, спрямоване на гарантування належного захисту прав. Проте чітке визначення поняття воєнного злочину та вичерпний перелік таких злочинів в українському законодавстві, на жаль, відсутні.

Порядок проведення допиту визначається відповідно до вимог Кримінального процесуального кодексу України (КПК) (статті 95-97, 103-108, 223-227, 232, 333, 336, 351-354, 356) [5].

Законом України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану» від 14.04.2022 [6] було змінено назву розділу IX-1 КПК України на «Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану». Таким чином, законодавець акцентував увагу на специфіці кримінальної процесуальної діяльності в умовах саме цього особливого правового режиму.

Вивчення та аналіз ст. 615 КПК України дає змогу визначити такі особливості проведення допиту свідка та потерпілого, що здійснюються в умовах воєнного стану: 1) проведення допиту свідка, потерпілого, у тому числі одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб, у кримінальному провадженні, що здійснюється в умовах воєнного стану, з фіксуванням ходу і результатів за допомогою доступних технічних засобів відеофіксації, що закладає підґрунтя для подальшого використання показань як доказів у суді.

Доцільним вбачається при допиті потерпілої особи запитати згоду на використання її показань в міжнародних судових інстанціях, при цьому потерпіла особа може надати таку згоду на використання всіх показань або дозволити їх використання без зазначення її персональних даних; можливість використання технічних засобів (відео-, аудіозв'язку) для забезпечення дистанційної участі захисника у проведенні окремої процесуальної дії у разі

неможливості його явки. Вбачається, що зазначене нововведення має стосуватись тих процесуальних дій, які у кримінальному провадженні за участю конкретного захисника проводяться не вперше. Інакше, наприклад, складно уявити яким чином може бути забезпечено право захисника до першого допиту підозрюваного мати з ним конфіденційну зустріч (ч. 5 ст. 46 КПК України), якщо такий захисник у першому допиті бере дистанційну участь; право дізнавача, слідчого, прокурора особисто здійснювати переклад пояснень, показань або документів, якщо він володіє однією з мов, якими володіє підозрюваний, потерпілий.

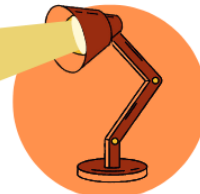
При цьому участь перекладача для перекладу пояснень, показань або документів підозрюваного, потерпілого має бути забезпечена за першої можливості; обов'язок дізнавача, слідчого чи прокурора в обов'язковому порядку зберігати в електронній формі копії матеріалів кримінальних проваджень, досудове розслідування в яких здійснюється в умовах воєнного стану. Це означає і збереження електронних копій протоколів усіх проведених у кримінальному провадженні слідчих (розшукових) дій. Зокрема, якщо при їх проведенні фіксування додатковими засобами фото-, відео- чи аудіофіксації не проводилось. У таких випадках вбачається необхідним після завершення процесуальних дій виготовляти їх цифрові копії шляхом сканування чи фотографування [7, с.339-340].

Відповідно до абз. 2 ч. 11 ст. 615 КПК України, показання, отримані під час допиту підозрюваного, включаючи одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб у кримінальному провадженні, що здійснюється в умовах воєнного стану, можуть бути використані як докази в суді лише за умови, що у допиті брав участь захисник. Хід і результати допиту фіксувалися за допомогою доступних технічних засобів відеофіксації. Таким чином, при підготовці до допиту слід забезпечити наявність технічно справних засобів для фіксації та обов'язково залучити захисника. У разі, якщо затриману особу неможливо доставити до слідчого судді або суду у строки, передбачені ст. 211 КПК України, під час воєнного стану розгляд клопотання про обрання запобіжного заходу проводиться із використанням доступних засобів відеозв'язку, які забезпечують дистанційну участь затриманої особи (абз. 3 п. 6 ч. 1 ст. 615 КПК України)[5].

Саме з використанням відеоконференції можна проводити допит свідків і потерпілих під час розслідування воєнних злочинів, оскільки дуже часто свідки та потерпілі перебувають за межами України.

Ефективне розслідування воєнних злочинів неможливе без забезпечення високих процесуальних гарантій для всіх учасників кримінального провадження. Дотримання міжнародних стандартів у цій сфері є запорукою того, що докази, отримані в ході розслідування, будуть визнані достовірними на міжнародному рівні. Зокрема, проведення допитів відповідно до міжнародних норм є одним із ключових елементів забезпечення таких гарантій.

Приміром, при допиті свідка воєнних злочинів і пов'язаних з війною кримінальних правопорушень йому слід роз'яснювати його права і обов'язки, передбачені ст. 66 КПК України, що відповідають ст. 55 Римського статуту.

Під час допиту потерпілого враховується, що відповідно до ст. 56–57 КПК України, надання показань є його правом, а не обов'язком. Окрім цього, необхідно роз'яснити потерпілому права, визначені ст. 55 Римського статуту, на додаток до тих, що передбачені згаданими статтями КПК.

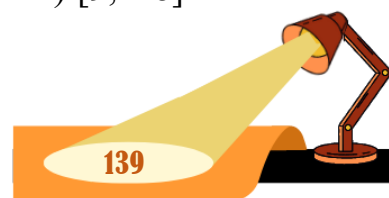
Що стосується підозрюваного, йому також повідомляється про його права, передбачені ст. 55 Римського статуту. Слід зазначити, що перелік прав, про які слід його повідомити, ширший ніж для свідка і потерпілого.

Відповідно до ч. 2 ст. 55 Римського статуту до початку допиту підозрюваному повідомляють про такі права: а) бути поінформованим про те, що є підстави вважати, що ним було вчинено злочин, який підпадає під юрисдикцію Міжнародного кримінального суду; б) зберігати мовчання, при цьому таке мовчання не береться до уваги під час визначення винуватості або невинуватості; в) користуватися допомогою захисника за власним вибором або, якщо підозрювана особа не має захисника, допомогою призначеного їй захисника в кожному випадку, коли цього вимагають інтереси правосуддя, і без будь-якої оплати, якщо в цієї особи немає достатніх коштів на це; та г) бути допитаною у присутності адвоката, якщо тільки ця особа за власним бажанням не відмовилася від свого права на послуги адвоката [8].

Вважаємо за доцільне наголосити на необхідності в окремих випадках під час досудового розслідування проводити допит свідка, потерпілого за правилами допиту в судовому засіданні, визначеними ст. 225 КПК України, що відповідають правилам їх допиту під час судового розгляду (статті 352–353 КПК України). Однак на практиці ця процедура використовується рідко. Однак, на думку Кравчука О. та Бондаренка М., якщо показання, надані свідком чи потерпілим, є вкрай важливими, прокурору слід розглянути питання про ініціювання допиту свідка в судовому засіданні [9, с. 6–7.].

Слід зазначити, що правила допиту свідка/потерпілого в судовому засіданні за ст. 225 КПК України відповідають правилам його допиту під час судового розгляду (статті 352–353 КПК України).

Також доцільно в окремих випадках проводити допит свідка або потерпілого через відеоконференцію (ст. 232 КПК України), з обов'язковим підтвердженням особи допитуваного, наприклад, шляхом пред'явлення паспорта під час відеоконференції або через електронний цифровий підпис. Права та обов'язки мають бути роз'яснені під час відеозапису, а не шляхом надання пам'ятки про права і обов'язки відповідно до ч. 6 ст. 232 КПК України. У такому випадку протокол допиту складається слідчим або прокурором, із зазначенням причин, чому допитуваний не підписав протокол (допит проводиться у режимі відеоконференції з повною відеофіксацією) [9, с.8].

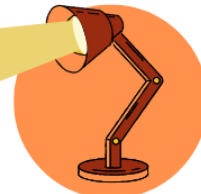

Слід звернути увагу на те, що допит - це керована слідчим інформаційно-психологічна взаємодія, спрямована на отримання від допитуваного максимально повної і правдивої інформації. Слідчий, використовуючи знання психології та інших наук, буде діалог таким чином, щоб виявити всі суттєві деталі справи. Для цього він не тільки фіксує відповіді, але й активно задає питання, аналізує отримані дані та виявляє можливі невідповідності. Ефективність допиту безпосередньо залежить від ретельної підготовки. Слідчий повинен не тільки володіти знаннями психології та інших наук, але й детально вивчити матеріали справи перед проведенням допиту. Це дозволить йому задавати точні та цілеспрямовані питання, а також виявляти протиріччя в показаннях допитуваного.

Підготовка до проведення допиту включає: 1) вивчення матеріалів кримінального провадження та інших даних; 2) визначення кола осіб, які підлягають допиту, послідовності проведення їх допиту; 3) вивчення особи допитуваного; 4) визначення предмета допиту; 5) визначення кола учасників, яких слід залучити до допиту; 6) вирішення питання щодо часу та місця допиту, способу виклику на допит; 7) набуття спеціальних знань, які можуть знадобитися під час допиту; 8) підбір речових доказів та інших матеріалів для пред'явлення допитуваному; 9) визначення необхідних технічних засобів фіксації допиту, їх перевірка і підготовка; 10) складання плану допиту.

Повне та всебічне вивчення матеріалів кримінального провадження та інших даних є необхідною передумовою успішного проведення допиту. Таке вивчення передбачає аналіз даних, що містяться як у протоколах слідчих (розшукових) дій, інших матеріалах кримінального провадження, так і у відкритих джерелах інформації.

Серед відкритих джерел інформації слід виокремити інформацію, що міститься у засобах масової інформації, офіційних інтернет-сторінках громадських організацій, блогах волонтерів, їх каналах у соціальних мережах, матеріалах розміщених ними у відкритому доступі звітів, супутникових знімках тощо. Існують певні перестороги використання інформації з відкритих джерел. Інформація про воєнні злочини і злочини проти людяності в Україні може, навпаки, перебувати «на поверхні». Так, супутникові Розслідування воєнних злочинів і пов'язаних з війною кримінальних правопорушень: кримінально-правові, кримінальні процесуальні та криміналістичні аспекти знімки можуть демонструвати руйнування цивільного району внаслідок застосування забороненої зброї. Переслідування умислу вчинити злочин проти людяності може бути продемонстровано через повідомлення підозрюваного чи інших наближених до нього осіб в соціальних мережах, зокрема у фотографіях, відеороликах із закликами до колективного покарання певної групи. Аналогічним чином можуть бути викладені і докази своєї безпосередньої причетності до вчинених злочинів.

Вивчення матеріалів кримінального провадження зазвичай спрямоване на: встановлення більш повної інформації про розслідувану подію, коло осіб, яким може бути відома інформація про окремі обставини воєнного злочину; визначення джерел доказової інформації та їх місцезнаходження; встановлення місця проживання/перебування осіб, що підлягають допиту; виявлення існуючих прогалин, розбіжностей, суперечностей між окремими джерелами інформації та визначення своєчасних заходів, які слід вжити з метою їх усунення [8, с. 343-344].

Необхідно детальніше зупинитися на особливостях тактики проведення допиту потерпілих та свідків воєнних злочинів, а також підозрюваних у вчиненні воєнного злочину.

Як зазначають дослідники, у цій категорії справ потерпілі мають вирішальне значення для досудового розслідування, адже інформація від них є основою майбутньої доказової бази, підґрунтям для збору інших доказів. Крім того, наявність потерпілих у кримінальному провадженні відкриває додаткові опції для досудового розслідування (проактивна позиція потерпілих у досудовому розслідуванні із залученням адвокатів; збір і подання доказів потерпілими; подання цивільних позовів від потерпілих до винних осіб та цивільних відповідачів).

Тактичні і психологічні особливості проведення допиту свідків та потерпілих під час розслідування воєнних злочинів мають враховувати їх індивідуальні риси, однак слід виокремити загальні засади такого допиту. Перш за все необхідним є попереднє вивчення як події воєнного злочину, так і особи свідка чи потерпілого. Слідчому необхідно одержати інформацію про його життєвий шлях, професію, освіту, соціальний статус, умови роботи, спосіб життя, типові форми поведінки, зацікавлення та уподобання, психологічні властивості, ставлення до вчинених злочинних дій, заподіяні наслідки. Оскільки в процесі допиту відбувається не тільки збір інформації, а й психологічний вплив, є можливість визначити схильність особи до навіюваності, комунікативність, загальну тривожність й агресивність тощо.

Основними методами одержання зазначеної інформації є: безпосереднє та опосередковане спостереження; бесіда; аналіз дій і поведінки; метод експертних оцінок шляхом залучення спеціалістів різного профілю. Тобто підготовка до допиту є вагомою умовою його проведення на належному рівні. Без цього складно, а іноді неможливо, з одного боку, отримати необхідну й достатню кількість інформації про обставини вчиненого кримінального правопорушення та надати правову оцінку, з другого – звести до мінімуму можливості психічного травмування допитуваного необхідністю відтворення подій трагічного, насильницького чи сексуального характеру, які доволі часто є складовими відповідної події, що в у мовах воєнного стану набуло поширення на окупованих рф територіях нашої держави.

Особливої уваги як потерпілі та свідки воєнних злочинів, під час допиту потребують діти, особи з інвалідністю, люди похилого віку. Тактика проведення допиту таких потерпілих чи свідків потребує окремого дослідження.

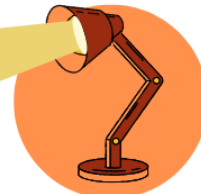
На наш погляд, заслуговують на увагу і принципи взаємодії з жертвами та свідками, орієнтовані на інтереси постраждалих осіб, у тому числі принципи, що стосуються отримання показань вказаних осіб та їх опитування, розроблені в межах проєкту MATRA-Україна «Посилення спроможності України розслідувати і направляти до Міжнародного кримінального суду справи про міжнародні злочини», а саме: принципу «не нашкодь», усвідомлена інформована згода потерпілих і свідків, конфіденційність та перенаправлення [8, с. 353-354].

Тактичні особливості допиту підозрюваного залежить від того, чи він затриманий і знаходиться в органі, що проводить розслідування, чи він переховується від слідства і суду, зокрема на території іншої країни, що саме і характерно для воєнних злочинів. У переважній більшості випадків розслідування воєнних злочинів очний допит підозрюваних осіб неможливо провести.

Водночас аналіз матеріалів слідчої і судової практики у тих нечисленних випадках, коли підозрювані затримані і їхні допити проводяться під час досудового слідства, дозволяє виявити деякі обставини, що зумовлюють особливості тактики допиту підозрюваних у вчиненні воєнних злочинів та пов'язаних з війною кримінальних правопорушень: – вони можуть бути як громадянами іншої країни, зокрема рф (військовослужбовці ЗС рф, військовополонені), так і громадянами (наприклад, місцеві мешканці тимчасово окупованих територій); переважна більшість підозрюваних є повнолітніми чоловіками, хоча за здійснення колабораційної діяльності, пособництво державі-агресору та шпигунство (статті 1111, 1112, 114 КК України) часто притягають до кримінальної відповідальності і жінок, громадянок України [10.]

Тактичні особливості допиту підозрюваного обумовлюються, зокрема, вимогами КПК України про обов'язковість зупинити допит у разі відмови підозрюваного відповідати на запитання чи(і) давати показання одразу після отримання такої заяви.

У зв'язку з цим слід зазначити, що при розслідуванні воєнних злочинів та пов'язаних з війною кримінальних правопорушень підозрюваним доцільно роз'яснювати, що вчинення ними злочину в умовах воєнного стану належить до обставин, які обтяжують покарання. Таке роз'яснення може стати для підозрюваних підставою для відмови відповідати на запитання та давати показання. Тому обов'язково необхідно, по-перше, інформувати про те, що відповідно ч. 2 ст. 67 КК України суд має право, залежно від характеру вчиненого кримінального правопорушення, не визнати цю обставину такою, що обтяжує покарання, навівши мотиви свого рішення у вирок; та, по-друге,

роз'яснювати обставини, що відповідно до ст. 66 КК України пом'якшують покарання, а саме: з'явлення із зізнанням, щире каяття або активне сприяння розкриттю кримінального правопорушення, добровільне відшкодування завданого збитку або усунення заподіяної шкоди [7, с.360].

Якщо підозрюваним є військовополонений, предмет його допиту суттєво розширюється на підставі необхідності з'ясування такої специфічної інформації: приналежність до збройних сил або інших збройних формувань (звання, посада, військова спеціальність, спеціалізація); – дані щодо підрозділу, постійні та тимчасові місця дислокації підрозділу, розташування складів, постів спостереження, вогневих точок, застосування системи паролів, сигналів зв'язку та оповіщення; джерела надходження озброєння, матеріально-технічного постачання і фінансування (у випадку з нерегулярними формуваннями); тактика і маршрути пересування транспортних колон тощо.

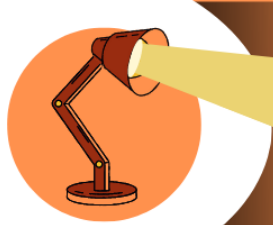
Таким чином, особливості допиту у кримінальних провадженнях про воєнні злочини багато в чому обумовлені колом тих обставин, які необхідно з'ясувати слідчому (предметом допиту). Для цього дуже важливо отримати вищезазначені дані від військовополоненого.

Висновки. Допит як основний метод збору інформації відіграє важливу роль у розкритті воєнних злочинів. Війна створює безпрецедентні виклики для слідства, особливо в частині проведення допитів у справах про воєнні злочини. Складні умови, психологічний стан учасників процесу, а також необхідність оперативного збору доказів вимагають від слідчих високої кваліфікації та застосування спеціальних методик. Ретельна робота з доказовою базою, а саме стосовно документування та розслідування воєнних злочинів відповідно до міжнародних стандартів, реалізується шляхом проведення допитів свідків, потерпілих та підозрюваних. Ефективність допиту безпосередньо залежить від ретельної підготовки слідчого, застосування тактичних та психологічних особливостей проведення допиту свідків, потерпілих та підозрюваних при розслідуванні воєнних злочинів. Водночас слід наголосити на тому, що доказів, зібраних під час розслідування воєнних злочинів, безпосередньо впливає на результати судових процесів. Дотримання міжнародних стандартів, зокрема щодо проведення допитів, гарантує, що отримані докази будуть визнані достовірними і можуть бути використані в міжнародних судах.

Література:

- 1.Криміналістика: питання і відповіді.//А.В. Кофанов. Київ. 2017. 280 с.
- 2.Чорноус Ю. М., Власенко С. О. Особливості тактики допиту у процесі розслідування незаконного заволодіння транспортним засобом. Юридична психологія. 2022. № 1 (30). С. 74–79. URL:<https://elar.naiu.kiev.ua/items/455ac657-d176-40b5-a824-0bd97bf52934> (дата звернення - 05.11.2024).
- 3.Готвянська М. А. Тактика допиту неповнолітнього, втягнутого у злочинну діяльність (окремі аспекти). Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка. 2019. № 2 (86). С. 246–254

4.Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № № 2341-III <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення - 02.11.2024).

5.Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення - 02.11.2024).

6.Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану. Закон України від 14 квітня 2022 року <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2201-20#Text> (дата звернення - 05.11.2024).

7.Розслідування воєнних злочинів і пов'язаних з війною кримінальних правопорушень: кримінально-правові, кримінальні процесуальні та криміналістичні аспекти : наук.-практ. посіб. До 30-річчя Харків. нац. ун-ту внутр. справ / [І. В. Клименко, М. С. Цуцкірідзе, Ю. В. Орлов та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., члена-кор. НАПрН України В. В. Сокурєнка ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – 2-ге вид., допов. та перероб. Харків: Право, 2024. 432 с.

8.Римський Статут Міжнародного Кримінального Суду : від 17.07.1998 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588 (дата звернення - 08.11.2024).

9.Кравчук О., Бондаренко М. Досудове розслідування воєнних злочинів. Київ, 2022. 12 с, <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/892d25fc-58e5-464b-886d-a3cf651915b7/content> (дата звернення - 05.11.2024).

10.Бурдига І. Воєнні злочини РФ в Україні: про тонкощі розслідування // DW : сайт. 09.03.2023. URL: <https://www.dw.com/uk/ofis-genprokurora-protonkosi-rozsliduvanna-voennih-zlociniv-uf-v-ukraini/a-64919471> (дата звернення - 08.11.2024).

References:

1.Kofanov, A. (2017) Kryminalistyka: pytannia i vidpovidi [Forensics: questions and answers]. Kyiv [in Ukrainian].

2.Chornous, Yu.M., & Vlasenko, S.O. (2022) [Peculiarities of interrogation tactics during the investigation of illegal possession of a vehicle]. Yurydychna psykholohiia [Legal psychology], 1(30), 74-79 [In Ukrainian].

3.Hotvianska, M.A. (2019). Taktyka dopytu nepovnitnoho, vtiahnutoho u zlochynnu diialnist (okremi aspekty) [Tactics of interrogation of a minor involved in criminal activity (separate aspects)]. Visnyk Luhanskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav im. E. O. Didorenka [Bulletin of the Luhansk State University of Internal Affairs named after E.O. Didorenko], 2(86), 246-254 [in Ukrainian].

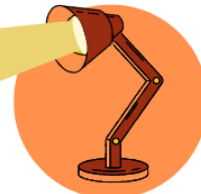
4.Kryminalnyi kodeks Ukrainy [Criminal Code of Ukraine] . (n.d). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> [in Ukrainian]

5.Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Criminal Procedure Code of Ukraine] . (n.d). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>[in Ukrainian]

6.Pro vnesennia zmin do Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy shchodo udoskonalennia poriadku zdiisnennia kryminalnoho provadzhennia v umovakh voiennoho stanu. Zakon Ukrainy [On making changes to the Criminal Procedure Code of Ukraine regarding the improvement of the procedure for carrying out criminal proceedings under martial law. Law of Ukraine] . (n.d). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2201-20#Text> [in Ukrainian].

7.Sokurenko, V.(2024) Rozsliduvannia voiennykh zlochyniv i poviazanykh z viinoiu kryminalnykh pravoporushen: kryminalno-pravovi, kryminalni protsesualni ta kryminalistychni aspekty [Investigation of war crimes and war-related criminal offenses: criminal law, criminal procedural and forensic aspects]. Kharkiv [in Ukrainian].

8. Rymskyi Statut Mizhnarodnoho Kryminalnoho Sudu [Римський Статут Міжнародного Кримінального Суду] (n.d). Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588.

9. Kravchuk, O., Bondarenko, M. (2022) Dosudove rozsliduvannia voiennykh zlochiniv [Pretrial investigation of war crimes] [in Ukrainian].

10. Burdyha, I. Voienni zlochyny RF v Ukraini: pro tonkoshchi rozsliduvannia [War crimes of the Russian Federation in Ukraine: about the intricacies of the investigation] Retrieved from <https://www.dw.com/uk/ofis-genprokurora-protonkosi-rozsliduvanna-voennih-zlociniv-rf-v-ukraini/a-64919471> [in Ukrainian].